

B.A. Sem.-6 Examination
CC 314 - Geography
Rural Settlement Geography
September-2024

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (૧) જમણી બાજુનાં અંકો ગુણ દર્શાવે છે.
(૨) વિદ્યાર્થીઓ કોતરેલ નકશાનો ઉપયોગ કરી શકે છે.

- ૧ વસાહત ભૂગોળની વ્યાખ્યાઓ આપી, તેનો અન્ય વિષયો સાથેનો સંબંધ વિસ્તારે ચર્ચો. ૧૪
અથવા
વસાહત ભૂગોળની વ્યાખ્યાઓ સમજાવી, તેના અભ્યાસના અભિગમો ચર્ચો.
- ૨ વસ્તીના કદ અને વસાહતોના આકારને આધારે ગ્રામીણ વસાહતોના વિવિધ પ્રકારો વર્ણવો. ૧૪
અથવા
સામાજિક અને આર્થિક પરિબલોને આધારે ભારતીય ગ્રામીણ વસાહતોની આકારીકોય લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવો.
- ૩ ભારતીય ગામડાઓનાં વસ્તીનાં કદને આધારે પ્રાદેશિક વિતરણ વિગતે ચર્ચો. ૧૪
અથવા
ભારતીય ગામડાઓની વસાહતો વચ્ચેનાં અંતરને આધારે પ્રાદેશિક વિતરણ ચર્ચો.
- ૪ ભારતીય ગામડાઓની સામાજિક અને આર્થિક સમસ્યાઓ વિગતે ચર્ચો. ૧૪
અથવા
ભારતીય ગામડાઓના વિકાસ માટે સરકાર દ્વારા કરવામાં આવેલા આયોજનોનું સમીક્ષાત્મક વિશ્લેષણ કરો.
- ૫ યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. : (કોઈ પણ સાત) ૧૪
(૧) અભિગમમાં વસાહતોની લાક્ષણિકતાઓનું વૈશ્વિક ફલક પર અભ્યાસ કરવામાં આવે છે. (કમબદ્ધ, પ્રાદેશિક, પ્રાયોગિક)
(૨) ભારતમાં પ્રદેશમાં છૂટી છવાઈ વસાહતો જોવા મળે છે. (રણ, કિનારાના, હિમાલયની તળેટીના)
(૩) રસ્તાઓ અને નદીઓના કિનારે પ્રકારની વસાહતોનો વિકાસ થાય છે. (રેખીય, વલાયાકાર, વર્તુળાકાર)
(૪) રાજ્યમાં વસ્તીનાં મોટા કદના ગામડાઓ સવિષેશ જોવા મળે છે. (કેરળ, હિમાચલ પ્રદેશ, સિક્કિમ)
(૫) રાજ્યમાં અતિ સઘન વસાહતો જોવા મળે છે. (અરુણાચલ પ્રદેશ, બિહાર, સિક્કિમ)
(૬) પર્વતીય પ્રદેશમાં પ્રકારની વસાહતો જોવા મળે છે. (વલાયાકાર, રેખીય, X-આકારની)
(૭) ખેત મજૂરોની વસાહતો મુખ્યત્વે ગામનાં વિસ્તારમાં હોય છે. (કેન્દ્રીય, પાદર, વચ્ચેના)
(૮) વસાહતોના વિકાસ માટે એ મહત્વનું પ્રદાન આપે છે. (જૈવતંત્ર, પરિવહનતંત્ર, વાયુતંત્ર)

3009N618-2

- (૯) ભારતીય ગામડાઓ માટે એ વસાહતની આકારીકોય લાક્ષણિકતા નક્કી કરતું સૌથી મહત્વ પરિબળ છે. (બજારથી અંતર, સામાજિક જાતિ, વસ્તીવૃદ્ધિ દર)
- (૧૦) વસાહત ભૂગોળનો બુનિયાદી વિકાસ ભૂગોળવેતાઓ દ્વારા થયો છે. (અમેરિકન, જર્મન, ભારતીય)

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Marks are shown on the right hand side.
(2) Students can use stencils.

- 1 Define settlement geography. Discuss its relation with other subjects. 14
OR
Define settlement geography. Explain in detail approaches for its study.
- 2 Discuss the types of rural settlements on the basis of population size and settlement shape. 14
OR
Discuss in detail functional and social morphology of Indian rural settlements.
- 3 Discuss the regional distribution of Indian villages on the basis of population size. 14
OR
Discuss the regional distribution of Indian villages on the basis of distance between the settlements.
- 4 Discuss in detail the economic and social problems of Indian villages. 14
OR
Critically analyze the rural planning undertaken by the Indian government for rural development.
- 5 Fill in the blanks by choosing appropriate option (Any seven) : 14
- (1) Characteristics of settlements are studied at global level under approach.
(Systematic, Regional, Inductive)
- (2) region in India has dispersed settlement.
(desert, coastal, foothills of humalaya)
- (3) settlements are developed alongside the rivers and roads)
(linear, spiral, circular)
- (4) state mainly has rural settlements with very large population base.
(Kerala, Himachal Pradesh, Sikkim)
- (5) state has very dense rural settlements.
(Arunachal Pradesh, Bihar, Sikkim)
- (6) Mountaneous regions are characterised by type of settlements.
(Spiral, Linear X shaped)
- (7) Land-less labour mainly occupy zone of rural settlement in India.
(Central, transiant, peripheral)
- (8) plays most important role in development of settlements.
(Biosphere, Atmosphere, Transportation network)
- (9) factor is most important factor determining morphology of Indian Rural settlement.
(Distance from market, Caste, Growth rate of population)
- (10) Fundamental development of settlement geography is done by geographet.
(American, German, Indian)